

Kleine accountants stappen massaal uit controlemarkt

Tientallen kantoren dreigen vergunning in te leveren vanwege hoge werkdruk

Joris Polman en Martijn Pols
Amsterdam

Een groot aantal kleine accountantskantoren dat wettelijke controles voor bedrijven uitvoert, dreigt daarmee te stoppen vanwege te hoge regeldruk. Bovendien is de Autoriteit Financiële Markten (AFM) openlijk gaan twifelen aan de kwaliteit die deze kantoren afleveren. Door afnemende concurrentie stijgen de tarieven, waarschuwen marktexperts. Daarmee worden ondernemers in hun portemonnee geraakt.

Het is al langer gaande dat accountantskantoren hun controlevergunning aan de wilgen hangen, maar de trend versnelt. In 2015 waren er nog 370 firma's die een zogeheten Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties)-vergunning hadden. Inmiddels zijn dat er nog 265. En aan die vrije val komt voorlopig geen einde, constateren niet alleen

marktexperts, maar ook toezichthouder AFM. Ongeveer honderd van de 265 accountantskantoren met een vergunning zouden helemaal willen stoppen met deze controles.

Dat is slecht nieuws voor ondernemers die hun bedrijf verplicht moeten laten controleren door een externe accountant: zij moeten op zoek naar een andere accountant. Ondertussen neemt de concurrentie tussen accountantskantoren af, waardoor tarieven stijgen.

Ook dat is een trend die al langer gaande is: uit een begin deze maand ge-

'Het is een stabiele markt, maar de marges van de kleinere kantoren staan onder druk'

publiceerd rapport van het Economisch Bureau van ING blijkt dat de tarieven al zeker drie jaar op rij stijgen. 'Vooral de tarieven van de auditpraktijk en de financiële administratie groeiden met 3% sterk', aldus sectoreconoom Katincka Jongkind van ING.

Een wettelijke controle is al verplicht voor bedrijven en instellingen met meer dan vijftig medewerkers, een netto-omzet van meer dan €12 mln en een balanstotaal van meer dan €6 mln. Per jaar komt dat neer op 18.560 wettelijke controles, verdeeld over 265 kantoren met een Wta-vergunning, blijkt uit cijfers van de AFM.

Dat is een stabiele markt, maar de marges van de kleinere kantoren staan onder druk, zegt sectoreconoom Jongkind. Kleine kantoren ontberen de juiste schaalgrooite om te investeren in digitalisering van hun werkzaamheden. Ook lopen de kosten van de auditprak-

tijk sterk op door hoge kwaliteitseisen als gevolg van almaar strengere wet- en regelgeving.

Jongkind: 'De auditpraktijk is bij heel veel kantoortjes simpelweg te klein om zelfstandig te blijven voortbestaan'.

De AFM maakt zich zorgen over deze groep, zegt bestuurder Hanzo van Beusekom. De toezichthouder becijferde dat er 111 kantoortjes zijn die per jaar minder dan vijftien wettelijke controles doen, en daarbinnen zelfs een aanzienlijke groep die er minder dan vijf per jaar doet. 'Samen voeren zij 675 van de 18.650 wettelijke controles uit. In percentages betekent het dat 42% van alle Wta-accountantsorganisaties maar 3,6% van het totaal aan wettelijke controles uitvoert', aldus het rapport van de AFM.

[➔ Vervolg op pagina 3](#)

Dat heeft onvermijdelijk gevolgen voor de kwaliteit van de controle, stelt Van Beusekom. 'Aan accountantsorganisaties met een Wta-vergunning worden hoge eisen gesteld. Het is moeilijker om aan deze eisen te voldoen wanneer een accountantsorganisatie weinig wettelijke controles per jaar uitvoert.' De AFM-bestuurder wijst op een recente data-analyse van de toezichthouder. Daaruit blijkt dat 'de (historische) kans groter is dat de kwaliteit achterblijft als een kantoor weinig wettelijke controles uitvoert'.

De SRA, een koepelorganisatie van accountantskantoren, reageerde als door een wesp gestoken op de bevindingen van de AFM. De waakhond zou 'onterecht een negatief beeld' schetsen op basis van 'een data-analyse met tekortkomingen'. Van Beusekom van de AFM raakte een open zenuw van de kleine kantoren. Een Wta-vergunning geldt voor hen als een kwaliteitskeurmerk. In zekere zin is het zelfs een uithangbord voor een klein accountantskantoor. De conclusie van de toezichthouder is volgens de branche een schot voor de boeg: de AFM gaat de onderkant van de markt wegjagen.

Ook de Novaa, een club voor mkb-accountants, was onaangenaam verrast. Onder zijn achterban leeft sinds het verschijnen van het rapport sterk het idee dat de AFM bezig is met een shake-out van de onderkant van de markt, zegt bestuurslid Marco Moling, omdat minister Wopke Hoekstra (Financiën) recentelijk aan de AFM heeft gevraagd het toezicht op kleine ac-

'De kans is groter dat de kwaliteit achterblijft als een kantoor weinig controles uitvoert'

countantsorganisaties zelf ter hand te nemen.

Maar AFM-bestuurder Van Beusekom spreekt dat tegen. 'De AFM gaat het toezicht op de kleinere kantoren heel zorgvuldig inrichten. De verwachting is dat dit de kwaliteit en de eenduidigheid vergroot. Er is geen push om het aantal kantoren te verminderen. Ik sta onverschillig tegenover het aantal kantoren: mij gaat het om de kwaliteit.'

➔ **Pagina 10: lat te hoog**